

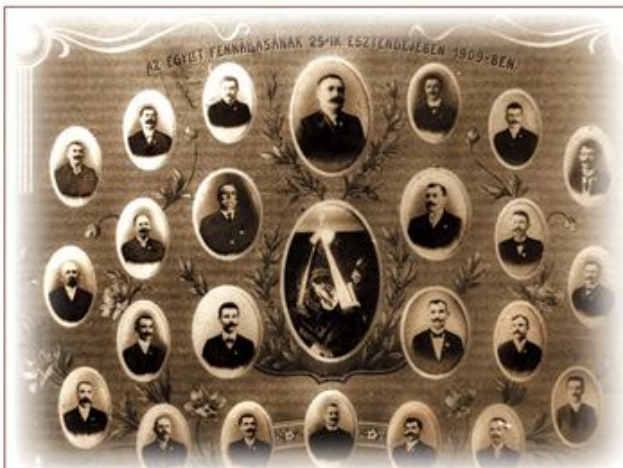
OLVASÓ EGYLET

125 ÉVES AZ ÓZDI GYÁRI OLVASÓ EGYLET

A Gyári Olvasó Egylet Választmánya
1909-ben

A Gyári Olvasó Egylet 25 éves jubileumi
emlékünnepség rendező bizottsága, 1909

A Gyári Olvasó Egylet első épülete

A Gyári Olvasó Egylet vigalmi bizottsága, 1920

A Gyári Olvasó Egylet tagjai, 1913

1881-ben vetődött fel a gondolat, hogy a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. ózdi telepén a gyári munkások megfelelő helyiséggel egyesületet alapítsanak, mely otthona lenne a kulturált időtöltésnek. 1884. november 14-én így alakult meg a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság Ózdi Felvigyázó- és Munkásszemélyzet Olvasó Egylete.

Zenepavilon az Olvasó parkjában,
kb. 1905

A régi Olvasó épület Játékkerme, 1907 előtt

A Tanácsterem 1907 előtt

A régi Olvasó épület Könyvtárterme, 1913

A régi Olvasó épület Táncterme a
színpaddal, 1913

A régi Olvasó épület Játékkerme, 1913

1907-ben az Olvasó Egylet taglétszáma már 600 fő fölött volt, s bár a régi épületet bővítették és felújították, az már szűkösnek bizonyult. A jelenleg is működő Olvasó Egylet-i székház építése 1923-ban vette kezdetét.

Az 1924-ben átadott, szecessziós stílusú épület

A székház homlokzata a bejárat előtti parkkal, kb. 1935

Levezőlap a színházteremmel, 1929

A falpillérek figurális és növényi indás díszítőfestése Marschalkó Béla tervezése

Somogyi József Martinász (1953) című szobra a földszinti előtérben, 1981

A táncterem, 1924

A Rima Művek költségén épült új székházat 1924. október 19-én nyitották meg. Az épület vidéki viszonylatban elsősorban hatalmas méretével (40 m széles, 63 m hosszú) és korszerű felszereltségével tűnt ki. Nagyságát figyelembe véve a hazai színházak között a hatodik helyen állt. A hatalmas épület terveit Marschalkó Béla építész készítette.

A gyári zenekar, 1898

A fúvószenekar a gyári főkapunál, kb. 1935

Olvasó Egyleti Dalárda, 1898. Március 15.

Kohász Táncegyüttes,
1972

Felvonulás a Gyár
úton, 1978

A Színjátszókör karácsonyi témájú előadásának
szereplői az Olvasó parkjában, 1900 körül

A Dalárda felvonulása a Gyár úton, 1948

Az egyleten belül mindig nagy hangsúlyt kapott a dolgozók olvasási igényének kielégítése és a munkások köréből alakult öntevékeny művészeti csoportokban a magas, művészi szintű munka biztosítása. Kezdetől fogva működött a könyvtár, melyet folyamatosan fejlesztettek, 1895-ben megalakult a fúvószenekar, 1896-ban a színjátszó csoport, 1897-ben a dalárda, majd ezt követően a néptánc csoport.

- 1884. XI. 24.** Megalakult az Ózdi Gyári Olvasó Egylet. A vezetőséget Veith Béla elnök, Kablay István alelnök, Bernard János jegyző, Czentner Ignác pénztárnok és Kupcsák András könyvtárnok alkották. Az egylet 31 alapító tagból állt.
XII. Az Olvasó Egylet az Élmezési Intézetben (Kaszinó) kap helyet. Létszáma ekkor már 59 fő. Felvételi díj: 2 korona, havi tagsági díj: 60 fillér.
- 1895.** A Rima finanszírozásával megalakult a Gyári Zenekar, a vállalat fizette a felszereléseket, a tagok fellépés és próba alatti bérét, a karmester fizetését stb. Ezáltal a gyár egy részének és nem az Olvasó Egylet részlegének tekintették.
- 1896.** Megalakult a Színjátszó Csoport. Első előadásuk a Nótás Kata című színmű. Lázár Zoltánt nevezték ki gyári gondnoknak – ő lett az egylet elnöke is.
XII. 31. A gyári kapu előtt lévő két főmesteri lakot átalakítva az Olvasó Egylet önálló épületbe költözött. A székházat egy 17 x 5,2 m-es színházterem, egy játéktér és egy ivószoba alkotta. Ezzel egy időben sétakert és nyári tánchely is létesült.
- 1898.** Az év elején 19 taggal megalakult az egyleti dalárda Scherfel Lajos gyártelepi tanító vezetésével.
- 1905.** Lázár Zoltán a részvénytársaság központi igazgatója lett, ezért leköszönt az ózdi elnöki tisztségről. Helyette Zorkóczy Samu lett a gyárigazgató, s egyben az Olvasó Egylet elnöke.
- 1909. I. 31.** Tisztújító egyleti közgyűlés - igazgató Schuch Ferenc, jegyző Hlavács Samu.
V. 30. A 25 éves Olvasó Egylet fennállásának ünneplése egyleti zászló avatásával.
- 1912.** Megkezdte működését a filmszínház az Olvasó Egylet Színháztermében.
- 1912-1936.** A gyár új igazgatója Faragó Gyula, aki kisebb megszakításokkal az Olvasó Egylet elnöke is.
- 1924. X. 19.** Az Olvasó Egylet új, impozáns székházának megnyitója. Az 1923-24-ben épült székház terveit a Műszaki Igazgatóság készítette Zorkóczy Samu vezetésével. A terveket az építész Marschalkó Béla, a főmérnök Dr. Finály István, valamint Nahlik Béla és ifj. Finály Lajos mérnökök készítették. Az építési munkálatokat Melczér és Wensky építészek, építőmesterek végezték. A kivitelező vállalat a Pittel és Brausewetter nevű budapesti építő vállalat volt. Az építkezés költségeit a Rima fizette.
- 1931.** A mozi részére új vetítőgépeket vásároltak, amelyek hangosfilmet is vetítettek.
- 1937.** A gyár új igazgatója, egyben az egylet új elnöke Quirin József lett.
- 1938. V. 8.** Évi rendes közgyűlésen először szavaztak titkos szavazással. Így választották meg igazgatónak Démuth Pált, jegyzőnek pedig Valkó Lászlót.
- 1944. XII. 28 - I. 2.** Az Olvasó helyiségeit - kivéve Színházterem - a várost irányító szovjet parancsnokság hadikórházként használta.

- 1947.** Megalakult a "Derkovits" Képzőművészeti Kör, a néptáncsoport Adorján Lajos, és a Színjátszó Csoport Dorazil Emil vezetésével. A filmszínházat Kossuth Filmszínháznak nevezik el.
- 1949. VI. 26.** Az Olvasó Egylet záró közgyűlése, melyen 65 évi működés után megszűnt az Olvasó Egylet. Ezt követően Szakszervezeti Munkásotthon, Vasas Kultúrotthon volt az elnevezése, és a tevékenységét a Szakszervezeti Bizottság irányította. (1956-tól Liszt Ferenc Művelődési Ház.)
- 1966. IV. 4.** Megnyílt az átalakított szabadpolcos könyvtár, a teret galériával osztották meg. A három helyiségből egyet gyermekkönyvtárnak rendeztek be.
- 1967. VII. 1.** Az MSZMP Ózdi Városi- Üzemi Pártbizottság határozata alapján létrejött az Ózdi Népművelési Intézmények közös fenntartása, rövidítve ÓNI.
- 1980. VI. 1.** A Liszt Ferenc Művelődési Központ épülete bezárt, hogy kiköltözzön és átadja a helyet a felújítási munkálatoknak. Programjait áttette a peremkerületi művelődési egységekbe. Az igazgatás és részlegesen a könyvtár a Pártoktatók Házába (Kaszinó) költözött.
- 1983. VIII. 19.** A Liszt Ferenc Művelődési Központ házavató ünnepe a felújítás után.
X. 24. Az ÓNI Központi Könyvtára megkezdte szolgáltatásait az LFMK -ban.
- 1984. XII. 31.** Megszűnt az Ózdi Népművelési Intézmények közös fenntartása.
- 1985.** Ózd város kulturális intézményei új szervezeti formában kezdték meg működésüket. A létrejött új intézmények egy része a városi tanács fenntartásában működött: a Városi Könyvtár, a Városi Művelődési Központ (mely a peremkerületi művelődési házakat is üzemeltette) Kun Béla Művelődési Ház székhellyel a Béke-telepen. Az ÓKÜ és a Vasas Szakszervezet fenntartásában a Liszt Ferenc Művelődési Központ székhelyen a Gyár út 4 szám alatt.
- 1990. XII. 31.** A Liszt Ferenc Művelődési Központ jogutód nélkül megszűnt.
- 1991–1999.** Az Ózdi Olvasó Egyesület működött a Gyár út 4. szám alatti épületben. Megszűnésével az Olvasó a Kincstári Vagyoni Igazgatóság kezelésébe került.
- 2002. III. 22.** Ózd város Önkormányzata és a Kincstári Vagyoni Igazgatóság aláírta az Olvasó és Kaszinó tulajdonjogának a város részére történő átadásáról szóló szerződést. Mindkét épület kezelését a Városi Művelődési Központ kapta meg.
- 2006. VIII.16.** Megkezdődött az Olvasó Székházának rekonstrukciója. A terveket a miskolci Hadas Műterem Kft. készítette Rudolf Mihály vezető tervező irányításával.
- 2007. VII. 01.** Ózd Város Önkormányzatának Képviselőtestülete május 3-án elfogadott közművelődési koncepciója értelmében új önállóan működő és gazdálkodó közművelődési intézmény alakult, Ózdi Művelődési Intézmény (ÓMI) néven.
VIII. 28. Hiller István oktatási és kulturális miniszter és Benedek Mihály Ózd város polgármestere felavatta a felújított Olvasót.

Az "Olvasó" a 2007-es rekonstrukciót követően az Ózdi Művelődési Intézmények székhelye

A térség kulturális központjának oldalbejárata

Kovácsoltvas díszítés a bejárati elötető tartószerkezetén

Az épület homlokzata

Kovácsoltvas lépcsőkorilát

A bejárati elötető

Az Olvasó épület esti fényei, 2008

A kohászat felszámolása, az Olvasó Egyesület 1999-ben történt megszűnése után a 7 évig üresen álló, erőteljesen leromlott állapotú épület felújítása Ózd Város Önkormányzatának pénzügyi forrásaival és a kormány címzett támogatásával 2007-re fejeződött be. A 2005-ben műemléki jegyzékbe vett ház 2007. október 23-án nyitotta meg kapuit.

A közönség- csalogató impozáns Színházterem

A kazettás, tagolt erkélymellvéd részlete

A kazettás, színes, egyedi üvegmennevezet

A Színházterem bejárati ajtói

A Színháztermet is díszes csillárok és falikarok ékesítik

Népies szecessziós stílusú díszítőfestés, 2007

A közel 700 fő befogadására alkalmas Színházterem a professzionális színházi előadások mellett műkedvelő, díszletes színházi produkcióknak, komolyzenei hangversenyeknek, konferenciáknak, gálaműsoroknak, fesztiváloknak, Ózd és térsége ünnepi eseményeinek is otthont ad.

Földszinti foyer

Az eredeti állapotában visszaállított információ és jegypénztár

Emeleti foyer

Kisgaléria

A ma már több funkciót betöltő Táncterem

Közkedvelt közösségi színtér a KulcsPont

Őrizzük és ápoljuk hagyományainkat, folyamatosan keressük a megújulás lehetőségeit. A földszinti Zeneterem, Mozgásművészeti Stúdió, Civil sarok, KulcsPont teljes körűen szolgálja a művészeti csoportokat, közösségeket, az oktatást, tehetséggondozást. Az emeleti Táncterem, Protokoll terem, foyer a zenés-táncos rendezvények, tanácskozások, képzések, konferenciák, pódium műsorok méltó helyszíne. A Kisgaléria időszaki tárlatai sokszínűek.

Ózdi Városi Vegyeskar

Városi Tűzoltózenekar

Erica-C Dance and Company

ÓMI Zenés Színház

Ózdi Néptánc
Egyesület

Gyöngyvirág Néptánc Egyesület

Aranygyűszű Diszítóművészeti Kör

A nagymúltú csoportok mellett a kor igényeit követve érdeklődési körük szerint újabb és újabb közösségek szerveződnek (Pl. Lajos Árpád Honismereti Kör, Modellező Kör). A közös együttlétek során fejlődnek a tagok egyéni készségei és képességei. A sokszor igazán kimagasló sikerek nemcsak összekovácsolják a közösséget, hanem városunk, Ózd számára is dicsőséget hoznak.

1884.XI. 24.

A gyár egyik üresen álló épületében megalakult a Rimamurány Munkásszemélyzet Olvasó Egylete, röviden az Ózdi Gyári Olvasó Egylet. Az Egylet jelvénye az I. Világháború előtt, ill. után.

1949. VI. 26. Az Ózdi Gyári Olvasó Egylet záró közgyűlése. Ezt követően Szakszervezeti Munkásotthon, ill. Vasas Kultúrotthon volt az épület elnevezése.

1956. V. 1. Ettől az időponttól a "Liszt Ferenc" Kultúrotthon, ill. Művelődési Ház névvel illetik a sajtóban.

1967. VII. 1. Az MSZMP ózdi szervezeteinek határozata alapján létrejött az Ózdi Népművelési Intézmények, az ÓNI. Üzemeltette a Liszt Ferenc Művelődési Központot, az Ady Endre Művelődési Házat, majd 1969-től a Kun Béla Művelődési Házat is.

1985. I. 1. Az ÓNI megszűnése után az ÓKÜ és a Vasas Szakszervezet működtette a Liszt Ferenc Művelődési Központot (a Városi Tanács pedig a többi intézményt).

LISZT
FERENC
MŰVELŐDÉSI
KÖZPONT
ÉS
KÖNYVTÁR

1991. I. 1-1999. I. 31. Az addigi fenntartók (ÓKÜ, VSZ) a gazdasági helyzet miatt megszüntették a támogatást, a művelődési ház új formában, Ózdi Olvasó Egyesület néven működött tovább.

2007. VII.1. Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megalapította új, önálló gazdálkodású szervként az Ózdi Művelődési Intézményeket, melynek egységei: a Városi Művelődési Központ, a Városi Könyvtár, és a Városi Múzeum.

Kiadja: az Ózdi Művelődési Intézmények
Felelős kiadó: Pappné Szalka Magdolna igazgató, ÓMI
A kiadványt készítette: Zsolnay Piroska
Fotók és reprodukciók: F. Dobossy László és Zsolnay Piroska
Nyomdai kivitelezés: Litoplan Kft, Kazincbarcika

